

ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ПРОМИСЛОВИХ ЗРАЗКІВ У КОНТЕКСТІ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

Яворська О.,

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри інтелектуальної власності,*

інформаційного та корпоративного права

Львівського національного університету імені Івана Франка

ORCID: 0000-0002-4092-7690

e-mail: olyavorska@gmail.com

Яворська О. Вплив цифровізації на правовий захист промислових зразків у контексті промислової власності.

Стаття представляє собою глибокий аналіз впливу процесів цифровізації на еволюцію правового захисту промислових зразків у межах промислової власності. Актуальність дослідження детермінована стрімкою імплементацією цифрових технологій, що спричинили радикальну трансформацію традиційних підходів до охорони об'єктів інтелектуальної власності. У світлі розвитку блокчейн-технологій, штучного інтелекту та новітніх систем автоматизації, правова сфера стикається з викликами адаптації, які потребують новаторських рішень і теоретичного переосмислення.

Метою статті є аналіз взаємодії між процесами цифровізації та правовими механізмами захисту промислових зразків, з акцентом на їхню трансформацію в умовах постіндустріальної епохи. Дослідження також спрямоване на виявлення дисонансів між швидкістю технологічних інновацій і темпами модернізації юридичних процедур, що викликає питання щодо дієвості існуючих інструментів захисту прав у цифровому середовищі.

Методологія дослідження базується на поєднанні діахронного та компаративістського аналізу, що дозволяє розглянути історичні зміни у правовому регулюванні інтелектуальної власності під впливом цифрових інновацій. Додатково застосовуються методи системного підходу та моделювання правових ситуацій, що надає змогу комплексно оцінити ефективність існуючих правозахисних механізмів.

Результати дослідження вказують на суттєве прискорення процесів реєстрації промислових зразків через цифрові платформи, що призводить до підвищення прозорості й доступності правової охорони. Проте одночасно виявлено суттєві ризики, пов'язані з інфільтрацією цифрового піратства та недосконалістю механізмів глобального правового регулювання, що ускладнює боротьбу з порушеннями на міжнародному рівні.

У висновках підкреслюється необхідність концептуального переосмислення ролі цифровізації у правовому захисті промислових зразків. Важливою є розробка нових законодавчих актів, що гармонізуватимуть національні та міжнародні правові системи, забезпечуючи більш ефективний захист прав інтелектуальної власності в умовах стрімкого технотронного прогресу.

Ключові слова: промисловий зразок, промислова власність, заявка, патент, інтелектуальна власність, цифровізація.

Yavorska O. The impact of digitalization on the legal protection of industrial designs in the context of industrial property.

The article provides an in-depth analysis of the impact of digitalization processes on the evolution of legal protection for industrial designs within the framework of industrial property. The relevance of the study is determined by the rapid implementation of digital technologies, which have caused a radical transformation of traditional approaches to the protection of intellectual property objects. In light of the

development of blockchain technologies, artificial intelligence, and modern automation systems, the legal field faces the challenges of adaptation, requiring innovative solutions and theoretical rethinking.

The purpose of the article is to analyze the interaction between digitalization processes and the legal mechanisms for protecting industrial designs, with an emphasis on their transformation in the post-industrial era. The study also aims to identify the dissonance between the speed of technological innovations and the pace of modernization in legal procedures, raising questions about the effectiveness of existing tools for protecting rights in the digital environment.

The research methodology is based on a combination of diachronic and comparative analysis, allowing the examination of historical changes in intellectual property regulation under the influence of digital innovations. Additionally, systematic approaches and legal situation modeling methods are applied, enabling a comprehensive assessment of the effectiveness of existing legal protection mechanisms.

The research results indicate a significant acceleration in the registration processes of industrial designs through digital platforms, leading to increased transparency and accessibility of legal protection. However, significant risks were also identified, related to the infiltration of digital piracy and the imperfections of global legal regulation mechanisms, complicating the fight against violations at the international level.

In conclusion, the need for a conceptual rethinking of the role of digitalization in the legal protection of industrial designs is emphasized. It is crucial to develop new legislative acts that will harmonize national and international legal systems, ensuring more effective protection of intellectual property rights in the context of rapid technotronic progress.

Key words: digitalization, legal protectionism, industrial designs, blockchain, legal evolution, technological determinism.

Постановка проблеми. Поняття «цифровізація», «цифрові технології», «цифрова економіка», «цифрова держава», «цифрова культура» активно використовуються не тільки в професійній, але й у повсякденній діяльності, що відображає широке поширення різних способів взаємодії з інформацією. Цифровізація завжди відігравала найважливішу роль у життєдіяльності суспільства. З розвитком із середини ХХ століття нових технічних засобів з'явилися принципово інші можливості роботи з інформацією у форматі цифрового коду (тобто даних), що суттєво розширює спектр застосовуваних підходів порівняно з «аналоговим» видом [1, с. 37]. У результаті в науковий та діловий обіг міцно увійшли термін «цифрові технології». При цьому під «цифровими технологіями» прийнято розуміти «процеси й методи взаємодії з інформацією, які здійснюються із застосуванням пристроїв обчислювальної техніки, а також засобів телекомунікацій» [2, с. 569].

Необхідно підкреслити, що процеси цифровізації всіх сфер суспільного життя, особливо економіки, характеризуються швидкими темпами та значними масштабами. У зв'язку з цим багато теоретико-методологічних питань або ще не отримали належного висвітлення, або потребують актуалізації. Саме тому здається необхідним повернутися до розгляду низки фундаментальних проблем, що стосуються: сутності цифровізації, інструментарію її дослідження, рушійних сил.

Завдяки своїй колосальній потужності цифровізація привертає увагу в сфері інтелектуальної власності, зокрема у питанні правового захисту промислових зразків. Про її вплив говорять на нарадах керівників компаній, юридичних форумах, у звітах патентних відомств. Нещодавно дослідження Economist Intelligence Unit виявило, що цифровізація є ключовою темою для 40% СЕО під час засідань ради директорів [3, с. 11]. Однак різні лідери трактують це поняття по-різному. Ті, хто зосереджений на цифровій трансформації у сфері промислової власності, розуміють, що для забезпечення ефективного захисту своїх прав компанії мають змінювати стратегії. Вони проактивно адаптуються до нових цифрових реалій [3, с. 13].

Дослідження цифровізації в сфері промислової власності підкреслюють важливість правових змін та адаптації системи захисту під впливом технічного прогресу. Проте, незважаючи на важливість цієї теми, академічним дослідженням бракує обґрунтованого розуміння того, як розвиток цифрових технологій сприяє зміні правових механізмів охорони та управління промисловими зразками.

Розвиток цифрової економіки та динамізм економічних зв'язків призвели до необхідності дослідження теорії та практики цифровізації в контексті правового захисту промислових зразків. Це вимагає перегляду традиційних підходів до охорони інтелектуальної власності та розробки нових стратегій для захисту інновацій у цифрову епоху.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Цифровізація значно вплинула на правовий захист промислових зразків, що є важливою складовою промислової власності. Акоста-Прадо Дж.С., Бехера Б., Еріксен Е.Л., Ісаксен А., Лікарчук Н., Примаєв О., Рипестоль Дж.О., Сеті Н., Тафур-Мендоса А.А., Халдар А. показують, що розвиток цифрових технологій спрощує процес створення, модифікації та копіювання промислових зразків. Це викликає необхідність посилення правового захисту для запобігання несанкціонованому використанню або підробці оригінальних зразків. Впровадження цифрових технологій у патентні та реєстраційні системи створює нові можливості для автоматизації процесу подання заявок та контролю за порушеннями прав.

Важливою зміною, яку приніс цифровий розвиток, є впровадження 3D-моделювання та віртуальної реальності для створення та представлення промислових зразків. Це ускладнює відслідковування порушень прав, оскільки такі цифрові об'єкти можуть легко розповсюджуватися в мережі. Булат Н., Закі М., Казьмір Л.П., Корцеллі-Олейнічак Є.К., Метт Д.Т., Модрак В., Сандберг Дж., Тайш М., Феррейра Л., Холмстрьом Дж. вказують на необхідність оновлення законодавства в галузі промислової власності, зокрема адаптації до нових цифрових реалій, включаючи захист промислових зразків у цифровому середовищі. Важливим є також забезпечення належного балансу між доступністю інформації та захистом інтелектуальних прав.

У контексті промислової власності цифровізація також вплинула на механізми виявлення порушень прав на промислові зразки. Бутнік-Сіверський О., Девід М., Костишина А.І., Коваленко А.О., Кіркхоуп Дж., Лютінен К., Савеленко Г.В., Семікіна М.В., Ченік А. зауважують, що виникли нові інструменти штучного інтелекту, здатні автоматично ідентифікувати копії або підробки зразків на цифрових платформах. Це дає змогу правовласникам ефективніше захищати свої права, хоча дослідники вказують на виклики, пов'язані із глобальним характером інтернету, де національне законодавство часто не є достатньо ефективним для боротьби з міжнародними порушеннями.

Мета статті полягає в аналізі впливу цифровізації на правовий захист промислових зразків у сфері промислової власності.

Виклад основного матеріалу. У сучасній юридичній доктрині питання правової охорони промислових зразків набуває все більшої актуальності в умовах стрімкої цифровізації глобального виробничого процесу та інтелектуальної діяльності. Феномен цифрової трансформації економіки спричинив суттєву ревізію усталених правових підходів до регулювання промислової власності, зокрема, у сфері захисту візуально сприйманих інноваційних рішень, що уособлюються в промислових зразках. Зважаючи на синергію між інформаційними технологіями та промисловими винаходами, формування цифрових активів створює нові виклики щодо ефективної охорони та захисту прав інтелектуальної власності, оскільки традиційні правові механізми втрачають свою дієвість в умовах дематеріалізації продуктів творчої діяльності.

Динаміка цифрових технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн та 3D-друк, детермінує еволюцію правового режиму промислових зразків. Актуалізація питань, пов'язаних з їх охороною, відбувається як у контексті прискорення процесів глобалізації, так і внаслідок підвищення значущості віртуальних продуктів та платформ [4, с. 97]. У цих умовах імперативним стає переосмислення існуючих правових норм, спрямованих на захист об'єктів промислової власності, шляхом їх адаптації до вимог цифрового суспільства, що вимагає комплексного підходу до впровадження інноваційних правових інститутів і процедур.

Цифровізація інтелектуальної власності, зокрема правового регулювання промислових зразків, відкриває нові горизонти для юриспруденції, вимагаючи від наукової спільноти багаторівневого осмислення трансформаційних процесів, що тривають в умовах стрімкого технологічного прогресу. У цьому контексті доцільно окреслити низку концептуально значущих аспектів, що зумовлюють кардинальну реконфігурацію правозахисних механізмів у сфері промислових зразків. Модерні інформаційно-комунікаційні системи, впроваджені в практику адміністративно-правового регулювання, здійснюють революційний злам у процедурі подання заявок на реєстрацію промислових зразків. Ефективне функціонування електронних платформ уможливує дематеріалізацію юридичного процесу, звільняючи суб'єктів права від необхідності фізичної присутності в патентних офісах [5, с. 1456]. Більше того, вбудовані алгоритмічні інструменти попередньої валідації заявок мінімізують людський чинник та запобігають фідуціарним ризикам.

Доступ до загальнодоступних цифрових баз даних зразків забезпечує гіпертрофовану прозорість юридичних процедур та сприяє дерегуляції механізмів перевірки правової чистоти об'єктів інтелектуальної власності. Наприклад, система Hague Express, що адмініструється Всесвітньою організацією інтелектуальної власності, створює умови для синхронізованого доступу до дистрибутивних відомостей щодо зареєстрованих зразків, уможливлючи екстраполяцію правових норм на транснаціональний рівень [6].

Прогрес у галузі штучного інтелекту та алгоритмів машинного навчання кардинально змінює парадигму охорони інтелектуальної власності. Спеціалізоване програмне забезпечення, що використовує нейронні мережі для аналізу великого масиву даних, забезпечує постійний автоматизований моніторинг потенційних інфринджментів на глобальних електронних ринках та платформах [7, с. 61]. На нашу думку, це суттєво підвищує ефективність запобігання нелегальному використанню захищених промислових зразків.

Технології дистрибутивних реєстрів, такі як блокчейн, уможливають інституційну революцію у сфері правового захисту промислових зразків, гарантуючи інваріантність даних щодо реєстрації та права власності. Незмінність записів, зафіксованих у блокчейн-мережах, надає унікальні переваги у питаннях юридичної безпеки та автентифікації власності, створюючи бар'єри для фальсифікацій і шахрайських дій [8, с. 74]. Додатково, використання цифрових водяних знаків як інструменту стеганографії підвищує рівень захищеності візуальних матеріалів, що презентують промислові зразки.

Цифрові технології, інтегровані в судово-правові процеси, трансформують систему вирішення спорів у кіберпросторі, формуючи засади електронної юстиції. Електронні платформи дозволяють суттєво спростити процедури подання доказів і прискорити розгляд справ, зокрема шляхом запровадження електронного документообігу [9, с. 147]. Крім того, зростання популярності онлайн-арбітражу забезпечує більш доступний і менш витратний спосіб вирішення транскордонних спорів щодо промислових зразків. Технологічний детермінізм спонукає до поглиблення процесів гармонізації правових систем у глобальному масштабі. Інтеграція національних реєстраційних платформ у такі наднаціональні системи, як Мадридська та Гаазька, створює передумови для уніфікації процедур реєстрації, що значно спрощує мультиюрисдикційний захист прав на промислові зразки [10, с. 17]. На наш погляд це забезпечує більш гнучке та скоординоване взаємодоповнення між національними та міжнародними інституціями, що є фундаментальним для подальшої еволюції правового регулювання в цифрову епоху.

Дигіталізація процесів охорони промислових зразків у контексті промислової власності є складним та багатоглибким феноменом, який покликаний суттєво підвищити ефективність, прозорість і доступність правових механізмів захисту інтелектуальної власності. Впровадження цифрових технологій у цій галузі відображає загальносвітову тенденцію до автоматизації та інтеграції інформаційних систем у правові процедури, що сприяє суттєвій оптимізації адміністративних процесів. Розглянемо основні вектори цифрової трансформації у цьому контексті:

– Цифрова форма подачі заявок на реєстрацію промислових зразків становить ядро модернізаційних процесів у сфері правової охорони. Національні системи електронної реєстрації, які функціонують у багатьох юрисдикціях, значно спрощують процедуру доступу до охоронних документів, одночасно зменшуючи часові та фінансові витрати. Ці системи сприяють оптимізації процесів правозастосування шляхом автоматизації значної частини адміністративних функцій. Приміром, Європейське відомство інтелектуальної власності (EUIPO) забезпечує функціонування інтегрованої платформи для подачі заявок на промислові зразки, яка забезпечує синергетичну взаємодію між заявниками та національними відомствами.

– Завдяки дигіталізації інформація про зареєстровані промислові зразки стала загальнодоступною через електронні бази даних, що забезпечує інтенсифікацію доступу до відомостей у реальному часі. Такі бази слугують інструментами для швидкого та ефективного пошуку, забезпечуючи верифікацію унікальності перед подачею заявки. Так, DesignView – загальноєвропейська платформа, яка забезпечує інтегрований пошук по базах даних держав-членів ЄС.

– Застосування автоматизованих систем управління правами на промислові зразки дозволяє здійснювати моніторинг, обробку заявок, відслідковувати поточний статус реєстрацій та забезпечувати своєчасне сповіщення щодо продовження терміну дії прав.

– Спеціалізовані цифрові платформи дозволяють здійснювати проактивний моніторинг можливих порушень прав на промислові зразки, зокрема шляхом аналізу контенту в інтернет-про-

сторі, що має особливе значення в епоху цифрової комерції. Приміром, IP Enforcement Portal – інструмент для відстеження порушень та ініціювання юридичних дій проти підозрілих товарів.

– Медіація та арбітраж у цифровому форматі забезпечують оперативне та маловитратне вирішення конфліктів, що виникають у зв'язку з порушенням прав на промислові зразки, без залучення традиційних судових інституцій [11; 12, с. 119-120; 13, с. 117–121].

У сучасному технократичному дискурсі, домінування цифрових технологій виявляє трансцендентний вплив на всі аспекти суспільного буття, включно з юридичними механізмами охорони інтелектуальних прав, зокрема стосовно промислових зразків. Парадигмальні зсуви, викликані цифровізацією, радикально змінюють ортодоксальні методології реєстрації та забезпечення охорони прав на промислову власність, надаючи процесам прискореності, підвищеної прозорості та ширшої інклюзивності [14, с. 82]. Синергія цифрових інструментів із юридичними інститутами, що наразі спостерігається на глобальному рівні, підтверджується впровадженням новітніх інформаційних технологій у численні юрисдикції для полегшення подання заявок, динамічного моніторингу правової охорони та імперативного контролю за потенційними інфрингментами.

У цьому контексті наведені дані наочно ілюструють багатовекторний вплив цифрових інновацій на нормативно-правову охорону промислових зразків у різних державах та геополітичних регіонах. Особливу увагу зосереджено на аналізі прикладів імплементації електронних платформ, застосуванні інструментів машинного навчання та інших передових цифрових технологій, які значно сприяють інтенсифікації та раціоналізації процесів захисту прав на об'єкти промислової власності (Таблиця 1).

Таблиця 1

Вплив цифровізації на правовий захист промислових зразків у контексті промислової власності в міжнародній практиці

Країна/Регіон	Цифровізація процесу правового захисту	Інструменти цифровізації	Вплив на захист промислових зразків
Європейський Союз (EUIPO)	Запроваджено електронну систему реєстрації промислових зразків через e-filing	E-filing, база даних промислових зразків DesignView, Blockchain для підтвердження автентичності	Спрощення процедури реєстрації, зменшення витрат часу, доступ до баз даних в реальному часі
США (USPTO)	Діджиталізація процесу подання та моніторингу заявок	Електронне подання заявок (TEAS), електронні бази даних для громадськості	Збільшення прозорості процесу, прискорення реєстрації, зручність моніторингу статусу заявки
Китай	Цифровізація системи правової охорони промислових зразків	Електронна реєстрація, онлайн-платформи для подання та пошуку	Зростання ефективності правового захисту, зниження кількості порушень завдяки швидшій обробці даних
Південна Корея	Високий рівень інтеграції IT технологій у сфері інтелектуальної власності	Smart IP Service, e-Registration	Автоматизація процесу реєстрації, висока точність обробки даних
Японія	Використання штучного інтелекту для аналізу та оцінки промислових зразків	AI для перевірки унікальності промислових зразків, електронні інструменти для захисту прав	Скорочення часу на аналіз унікальності, підвищення якості перевірок

Закінчення таблиці 1

Сінгапур	Створення онлайн-платформ для реєстрації та захисту промислових зразків	IPOS Go, мобільний додаток для реєстрації	Мобільність процесу, зменшення паперової роботи
Україна	Перехід на електронні засоби захисту промислових зразків	Електронна система подання заявок (Укрпатент), оцифровані бази даних	Полегшення доступу до інформації, пришвидшення процесу реєстрації

Джерело: власна розробка автора на основі [1;2;8;11;14]

Цифровізація, як інтегративний феномен сучасної технократичної епохи, чинить значний вплив на правовий протекціонізм промислових зразків у площині промислової власності. Вирізняються кілька ключових векторів трансформацій, індукованих цифровою революцією:

- експоненційне зростання кількості зареєстрованих промислових зразків, що є наслідком спрощеного доступу до процедур подання заявок у цифровому середовищі;
- еманация нових категорій промислових зразків, обумовлена розвитком проривних цифрових технологій, зокрема, адитивних методів виробництва (3D-друк), віртуальної реальності та автономних систем штучного інтелекту;
- еволюція підходів до охорони прав в умовах цифрової парадигми, яка сприяє збільшенню випадків несанкціонованого відтворення, дистрибуції та піратського копіювання цифрових моделей;
- прагматична гармонізація правових механізмів унаслідок формування трансконтинентальних платформ для реєстрації та менеджменту прав інтелектуальної власності [14, с. 86–93].

У цьому контексті, цифровізація виступає каталітичним фактором, що кардинально трансформує правовий ландшафт захисту промислових зразків у межах промислової власності. Сучасні техніко-правові інструменти не лише оптимізують доступ до процесу подачі заявок, але й мінімізують адміністративні бар'єри, одночасно прискорюючи темпи бюрократичних процедур реєстрації. Наслідком цього стає квантове зростання кількості зареєстрованих зразків у глобальному масштабі. Однак, одночасно, цифровізація спричиняє нові виклики, зокрема ескалацію інфраструктури порушень інтелектуальних прав через феномен цифрового піратства та безконтрольне тиражування нелегальних копій цифрових моделей.

Емпіричний аналіз засвідчує, що впродовж періоду з 2016 по 2023 роки спостерігається стійка тенденція до істотного збільшення кількості поданих заявок на промислові зразки. Якщо у 2016 році числовий показник заявок становив 9,000, то вже у 2023 цей індикатор сягнув 22,500, що відповідає майже 2,5-кратному зростанню за семирічний інтервал (Рис. 1) [15].

■ Кількість поданих заявок на промислові зразки

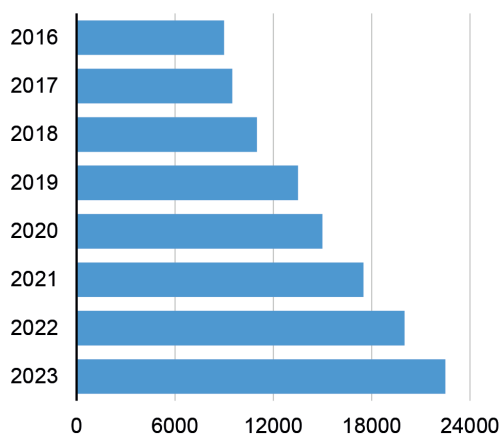

Рис 1. Кількість поданих заявок на промислові зразки
Джерело: [15]

Фактори, що детермінували таку динаміку: унормування онлайн-платформ кардинально спростило процес подачі заявок, зменшивши часові та фінансові витрати, пов'язані з реєстрацією. Внаслідок цього, суб'єкти інноваційної діяльності можуть подати заявку через інтернет, долаючи раніше існуючі бюрократичні перепони; проривні технології, такі як адитивне виробництво (3D-друк) та штучний інтелект, інтенсифікували можливості для створення нових зразків, що, у свою чергу, стимулює збільшення кількості заявок [11]. До ключових факторів, що сприяли такому зрушенню, належать: цифрові платформи забезпечують значно вищу оперативність процесу подання заявок, мінімізуючи необхідність у фізичних документах і особистій присутності, що суттєво спрощує взаємодію між заявником та реєстраційними органами; міжнародні інституції, зокрема Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ), послідовно впроваджують гармонізовані стандартизовані системи онлайн-реєстрації, що робить процес подачі більш доступним для суб'єктів із різних юрисдикцій і стимулює інтеграцію міжнародних правових норм; в умовах жорстких карантинних обмежень 2020–2021 років, що ускладнили або й цілковито заблокували фізичний доступ до традиційних реєстраційних офісів, саме онлайн-платформи стали рятівним інструментом для безперервності реєстраційних процедур. Пандемія слугувала потужним стимулом для прискореного переходу на цифрові форми подачі заявок, радикально змінивши практики реєстрації промислових зразків [11; 14] (Рис. 2).

■ 2016 ■ 2017 ■ 2018 ■ 2019 ■ 2020 ■ 2021 ■ 2022 ■ 2023

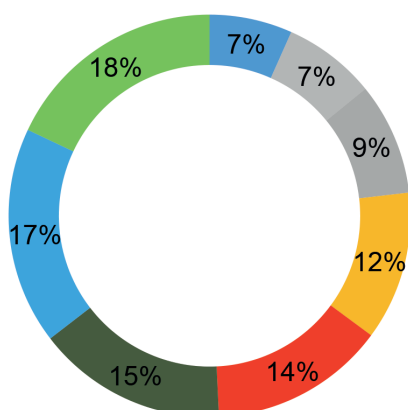

Рис. 2. Використання онлайн-платформ для подачі заявок
Джерело [15]

Проблематика зростання порушень прав інтелектуальної власності внаслідок цифровізації промислових зразків набуває все більшої актуальності та складності у контексті сучасного технологічного поступу. Інтенсифікація цифрового піратства, як один із деструктивних аспектів прогресивної цифрової еволюції, виявляє латентні уразливості правового регулювання, що часто не встигає адаптуватися до неухильних технічних інновацій. Зокрема, статистичні дані засвідчують драматичне зростання кількості випадків порушень прав на промислові зразки: з 471 інциденту у 2015 році до понад 9,190 у 2023 році, що демонструє девіацію в балансі між розробкою новітніх технологій і необхідністю їх правового забезпечення (Рис. 3) [15].

— Кількість випадків порушень авторських прав на промислові зразки внаслідок цифрового піратства

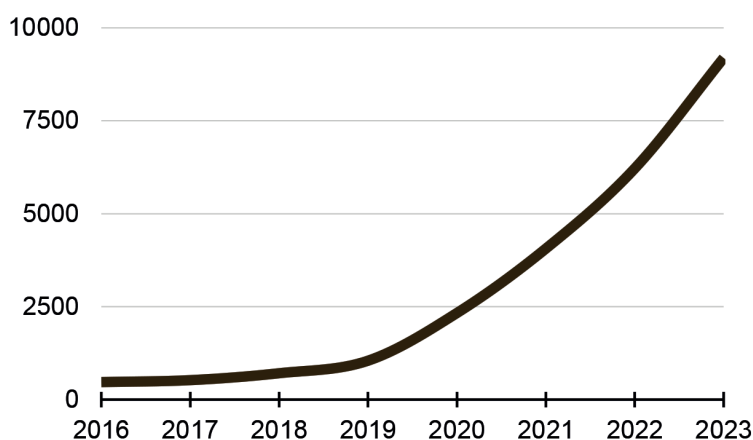

Рис. 3. Кількість випадків порушень авторських прав на промислові зразки внаслідок цифрового піратства
Джерело [15]

Суттєвий інструмент, що сприяє цьому феномену, полягає у трансгресивній природі цифрового простору, який функціонує як середовище, в якому здійснюється неконтрольоване розповсюдження інтелектуальних продуктів. Однією з фундаментальних передумов цього є легкість дуплікації цифрових файлів, які можуть бути необмежено копійовані та передані будь-якому суб'єкту, незалежно від його правових зобов'язань [11]. Ця зручність інтероперабельності між платформами, по суті, трансформує інтернет у необмежену сферу для контрафакції, що спричиняє серйозні правові колізії.

Водночас, недостатність нормативно-правового регулювання у сфері цифрового контенту проявляється у вигляді серйозної ретардації правових механізмів, спрямованих на охорону промислових зразків в епоху постцифрового суспільства. Законодавчі органи зазвичай неспроможні своєчасно реагувати на швидкоплинні трансформації технологічних реалій, що породжує законодавчі вакууми, якими активно користуються порушники. Така ситуація вимагає перегляду підходів до правової доктрини у напрямку посилення контролю за процесами цифровізації та забезпечення належного захисту прав інтелектуальної власності у новітніх умовах техногенного прогресу.

Висновки. Цифровізація, як сучасний техноіндукований феномен, докорінно трансформує усталені парадигми правового захисту промислових зразків. У світлі цього, правова доктрина зазнає суттєвих змін, які є результатом синергетичної інтеграції інформаційних технологій з правовими інститутами. Така інтеграція зумовлює якісну реконфігурацію механізмів регулювання інтелектуальної власності, що відображається у спрощенні бюрократичних процедур та зменшенні часових витрат, водночас підвищуючи рівень правової транспарентності та доступності.

Водночас слід зазначити, що технологічний детермінізм цифрової епохи каталізує нові виклики для правової сфери, зокрема у контексті неконтрольованого розповсюдження цифрових копій промислових зразків. Наявність таких проблем ілюструє явище цифрового піратства, яке підтримує традиційні підходи до правової охорони інтелектуальної власності. Так, трансгресивна природа кіберпростору створює латентні загрози, що виходять за межі національних правових режимів, вимагаючи перегляду нормативних рамок з метою посилення глобальної правової інтеграції.

Отже, перманентний прогрес у галузі цифрових технологій є не лише інструментом модернізації правових механізмів, але й фактором, що актуалізує потребу у глобальній гармонізації правового захисту інновацій. Емпіричні дослідження підтверджують, що інтеграція технологій блокчейн, штучного інтелекту та 3D-моделювання сприяє підвищенню ефективності правової охорони, хоча потребує комплексного підходу до юридичного регулювання у постцифрову епоху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Behera B., Haldar A., Sethi N. Investigating the direct and indirect effects of Information and Communication Technology on economic growth in the emerging economies: role of financial development, foreign direct investment, innovation, and institutional quality. *Information Technology for Development*. 2024. Vol. 30, № 1. P. 33–56.
2. Acosta-Prado J.C., Tafur-Mendoza A.A. Examining the mediating role of dynamic capabilities in the relationship between information and communication technologies and sustainable performance. *VINE Journal of Information and Knowledge Management Systems*. 2024. Vol. 54, № 3. P. 561–577.
3. Likarchuk N., Andrieieva O., Likarchuk D., Bernatskyi A. Impression marketing as a tool for building emotional connections in the public administration sphere. *Studies in Media and Communication*. 2022. № 10 (1). P. 9–16.
4. Примак О. Сучасні проблеми запровадження цифровізації в оборонно-промисловий комплекс України. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*. 2023. № 5. С. 94–104.
5. Isaksen A., Eriksen E.L., Rypestøl J.O. Regional industrial restructuring: Asset modification and alignment for digitalization. *Growth and Change*. 2020. Vol. 51, № 4. P. 1454–1470.
6. Булат Н. Штучний інтелект і право на промислові зразки: можливість імплементації підходу Великобританії в українському законодавстві. Створення, охорона, захист і комерціалізація об'єктів права інтелектуальної власності. 2024. URL: <http://cpdcipr.kpi.ua/article/download/301473/293790>.
7. Корцеллі-Олейнічак Є.К., Казьмір Л.П. Цифровізація промислових систем: концептуальна сутність та ключові чинники. *Регіональна економіка*. 2021. № 4. С. 57–66.

8. Matt D.T., Modrak V., Zaki M., Taisch M., Ferreira L. Industrial digitalization: A systematic literature review and research agenda. *European Management Journal*. 2023. Vol. 41, № 1. P. 47–78.
9. Sandberg J., Holmström J., Lyytinen K. Digitization and phase transitions in platform organizing logics: Evidence from the process automation industry. *Management Information Systems Quarterly*. 2020. Vol. 44, № 1. P. 129–153.
10. Семикіна М.В., Савеленко Г.В., Костишина А.І. Цифровізація економіки та зайнятості в умовах руху України до ЄС. *Вісник ЧНУ ім. Б. Хмельницького*. 2022. № 26 (3-4). С. 12–22.
11. Chenic A.Ş., Voicu M.-C., Popescu G.H., Păvăloaia L. The impact of digitalization on macroeconomic indicators in the new industrial age. *Electronics*. 2023. Vol. 12, № 7. URL: https://mdpi-res.com/d_attachment/electronics/electronics-12-01612/article_deploy/electronics-12-01612-v2.pdf.
12. Коваленко А.О. Цифровізація економіки: як підвищити конкурентоспроможність і не втратити людину. *Economy of Industry*. 2022. № 1 (97). С. 118–122.
13. Бутнік-Сіверський О. Віртуальна власність з позиції цифрової інтелектуальної економіки: теоретичні засади цифрового права. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2023. № 4-5. С. 113–123.
14. David M., Kirkhope J. The impossibility of technical security: Intellectual property and the paradox of informational capitalism. *Global politics in the information age*. Manchester University Press, 2024. P. 80–95.
15. Digitization of industrial designs. Statista. 2024. URL: <https://www.statista.com/search/?q=Digitization+of+industrial+designs&p=1>.